

POLSKO-KATOLICKIE TOWARZYSTWO MŁODZIEŻY W GOSTYNIU 1902-1918

W dniu 19 stycznia 1902 roku odbyło się w Gostyniu zebranie założycielskie Polsko-Katolickiego Towarzystwa Młodzieży pod wezwaniem św. Stanisława Kostki. Pierwszym patronem tej organizacji społecznej, której statutowym zadaniem było „dawanie młodzieży zdrowej oświaty i wychowania moralnego”, został ówczesny proboszcz gostyński, ks. Emil Jackowski, który mianował wicepatronem swojego wikariusza, ks. Stanisława Kozierowskiego. Ten ostatni pełnił swoją funkcję tylko przez jeden rok.

Do nowo utworzonego towarzystwa zapisało się na początku 94 członków. Powołano zarząd w składzie: Hipolit Niestrawski (senior), Aleksander Trzeciak (sekretarz), Czesław Kozłowicz (zastępca sekretarza), Ignacy Górski (bibliotekarz), Roman Żarnowski (zastępca bibliotekarza) i Maksymilian Lewandowski (skarbnik). Ponadto powołano tzw. radę nadzorczą złożoną ze starszych obywateli miasta. Weszli do niej: dr Marcin Granatkiewicz, H. Szymański, Józef Woziwodzki, Kazimierz Strzyżewski, J. Czabajski, Franciszek Konieczny, Walenty Dabiński, Edmund Beczkiewicz i Edmund Czabajski.

Cotygodniowe początkowo zebrania towarzystwa odbywano w lokalu gostyńskiej szkoły elementarnej. Podczas spotkań członkowie wysłuchiwali odczytów, wygłaszanych najczęściej przez patrona lub wicepatrona oraz J. Woziwodzkiego, F. Koniecznego i K. Strzyżewskiego. 8 lutego 1903 roku Polsko-Katolickie Towarzystwo Młodzieży w Gostyniu urządziło w „Strzelnicy” wieczorek, w trakcie którego wicepatron ks. S. Kozierowski wygłosił ogromnie zajmujący wykład o początkach miasta Gostynia. Zysk z tej imprezy w wysokości 30 marek przeznaczono na Dom Katolicki. Drugi taki wieczorek urządzono 16 sierpnia tegoż roku, także w „Strzelnicy” miejscowego Bractwa Kurkowego. Młodzież popisywała się na nim śpiewem i deklamacjami, odegrano też kilka jednoaktówek. 7 sierpnia 1904 roku urządziło towarzystwo wycieczkę dla swoich członków do lasu pozegowskiego.

Po odejściu z Gostynia ks. Kozierowskiego funkcję wicepatrona sprawował krótko ks. Dudziński, a po nim ks. Kowalski, a z początkiem 1905 roku wicepatronem został ks. Franciszek Olejniczak, który zaprowadził w towarzystwie zwyczaj zebrań roboczych co dwa tygodnie oraz „program kształcenia woli i charakteru”.

W sierpniu 1905 roku wicepatronat objął ks. Bujalski. Towarzystwo liczyło wówczas 88 członków, wśród których przeważała młodzież rzemieślnicza (uczniowie i terminatorzy szewscy, krawieccy, ślusarscy i stolarscy). Co pół roku odbywano walne zwyczajne lub nadzwyczajne zebrania Towarzystwa, urozmaicane zazwyczaj zespołowym śpiewem przy akompaniamencie organisty Kazimierza Sawickiego, a niektórzy członkowie popisywali się grą na różnych instrumentach. Części artystycznej towarzyszyły wykłady lub odczyty o treści religijnej, historycznej, przyrodniczej i obyczajowej.

W 1910 roku z towarzystwa wyłoniło się osobne Koło Młodych Abstynentów. W myśl statutu członkowie brali gorliwy udział w życiu religijnym, m.in. 4 razy w roku przystępowali wspólnie do spowiedzi i komunii św. Organizowano też obchody ważnych naszych rocznic narodowych, np.: Konstytucji 3 Maja, powstań narodowych, Mickiewiczowską itd. Dla rozrywki i nauki organizowano wycieczki krajoznawcze w okolicy Gostynia, uprawiano także sport – latem piłkę nożną, zimą gry towarzyskie. W 1911 roku staraniem rady nadzorczej zorganizowano dla członków udzielanie lekcji pisowni polskiej. Towarzystwo posiadało już wtedy własną biblioteczkę złożoną z 138 książek, abonowano czasopisma „Przemysłowiec” i „Przyjaciel Młodzieży”.

W 1913 roku udzielano członkom lekcji literatury polskiej i ćwiczeń gimnastycznych. Dbano w towarzystwie o patriotyczne wychowanie, które podkreślano m.in. przez noszenie czapek maciejówek. Pracowano nad wyrabianiem charakteru, uchwalono nie odbierać niemieckich pism agitacyjnych podczas zajęć w wieczorowej Szkole Przemysłowej Doksztalującej. W roku 1914

udzielano członkom lekcji księgowości oraz urządzano cykl wykładów z „Pana Tadeusza” Mickiewicza. Gorąco propagowano ideę oszczędności.

W latach 1914-1916 towarzystwo przeżywało wyraźny kryzys organizacyjny, zamarła prawie działalność. Było to związane z wybuchem I wojny światowej i poborem do wojska pruskiego części starszych członków i opiekunów. Co ciekawe, w 1915 roku część młodszych członków towarzystwa wstąpiła do I Drużyny Skautów im. Tadeusza Kościuszki. Rok później doliczono się w towarzystwie 47 członków. Za przykładem innych gostyńskich organizacji społecznych także Polsko-Katolickie Towarzystwo Młodzieży wsparło polskie czytelnictwo w mieście i dla utworzonej wówczas Biblioteki TCL im. Henryka Sienkiewicza przekazano część książek z własnej biblioteczki oraz przekazano tej nowej placówce 25 marek z kasy towarzystwa.

W okresie I wojny światowej urząd patrona sprawował najpierw ks. Grunwald, potem ks. Namysł. Wcześniej, a więc jeszcze przed wojną, największą ilość odczytów w towarzystwie odbyli z członków: Jaworowicz, Gurman, Zielichowski i Żarnowski, a z opiekunów – starszych obywateli miasta – M. Hejnowicz, E. Niestrawski, Kaźmierski, Bzdęga, Kotlewski, S. Niestrawski, Peisert, Musiał i Latosiński. Wiele pomagali towarzystwu zasłużeni i znani tutaj działacze narodowi i obrońcy polskości – J. Woziwodzki, dr J. Górski, J. Okupnik, W. Babiński.